

УДК 633.854.78

Комплексна оцінка жирно-кислотного складу олії нових сортів соняшнику однорічного (*Helianthus annuus* L.) високоолеїнового та олійного напрямку використання залежно від умов вирощування

Король Л. В.,* Діхтяр І. О., Шитікова Ю. В., Піскова О. В.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна,
*e-mail: larysa_korol@ukr.net

Мета. Метою роботи було вивчити жирно-кислотний склад олії нових сортів соняшника однорічного (*Helianthus annuus* L.) високоолеїнового та олійного напрямку використання та оцінити вплив умов вирощування на показники якості. **Методи.** Лабораторний, порівняння, розрахунковий, узагальнення та математичної статистики. **Результати.** Досліджено жирно-кислотний склад нових сортів соняшнику однорічного (*Helianthus annuus* L.) високоолеїнового ('MAS 908HOCР', 'LG50648', 'SULIANO', 'N4H413 CL') та олійного ('STK102', 'STK101', 'STK104', 'STK103') напрямку використання вирощених у різних ґрунтово-кліматичних умовах хроматографічним методом. За результатами аналізу з насіння сортів 'LG50648' та 'STK101' отримано найбільший вміст олії в зоні Степу (51,0 та 50,1%) та Лісостепу (53,3 і 50,1%), ніж в інших досліджуваних сортів. Високий вміст олеїнової кислоти (86,1 та 85,8%) показали сорти 'MAS 908HOCР' та 'N4H413 CL' у зоні Степу, у зоні Лісостепу найкраще себе про-

явив сорт 'SULIANO' із показником олійності 85,8% відповідно. **Висновки.** Отримані результати дослідження свідчать, що олійність сортів соняшнику і жирнокислотний склад залежать від сорту та його взаємодії з навколишнім середовищем. З насіння високоолеїнових сортів соняшнику отримано високий вміст олії порівняно з сортами олійного напрямку використання. Сорт 'LG50648' показав у зоні Степу високу олійність (51%), олеїновість (85,1%) і високу стабільність порівнюючи з іншими сортами. Важливе значення має співвідношення маси лушпиння та ядра сім'янки, оскільки зі зменшенням лушпинності збільшується вміст олії, що не залежить від умов вирощування. Лушпинність сорту 'LG50648' найнижча в зоні Лісостепу та Степу 23,6 та 24,8%, при цьому олійність найвища 53,3 та 51%. Сучасні сорти соняшнику, внесені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, мають великий потенціал урожайності та збору олії з одиниці площі. Агрокліматичні умови кожного року по різному впливають на валовий збір насіння, відмічається також суттєвий вплив умов вирощування на якість олії в зонах Лісостепу та Степу України. Фактори навколишнього середовища чинять вплив на вміст олії в насінні, а генотип сорту впливає на вміст жирних кислот.

Ключові слова високоолеїновий соняшник; газова хроматографія; жирно-кислотний склад; олійність, показники якості.

Larysa_Korol

<http://orcid.org/0000-0003-1414-0015>

Iryna Dikhtiar (Sihalova)

<http://orcid.org/0000-0001-7736-6121>

Iulia Shytikova

<http://orcid.org/0000-0002-1403-694X>

Oksana Piskova

<https://orcid.org/0000-0003-3650-2101>

УДК 331.522.4

Дослідження ефективності використання трудових ресурсів філіями Українського інституту експертизи сортів рослин

Коцюбинська Л. М.*

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна,
*e-mail: linda-215@ukr.net

Мета. Метою наукової роботи є визначення ефективності використання трудових ресурсів філіями Українського інституту експертизи сортів рослин. **Методи.** Загальноприйняті методи економічних досліджень (абстрактно-логічний,

порівняльний, аналітичного прогнозування, економіко-математичний, статистичних ґрупувань тощо). **Результати.** Визначення ефективності використання трудових ресурсів філіями Українського інституту експертизи сортів рослин (УІЕСР) передбачає пошук резервів раціоналізації використання трудових ресурсів та аналіз всіх складових для можливості вибору найоптимальніших показників. Працівники

Liudmyla Kotsiubynska

<https://orcid.org/0000-0001-7276-6935>